

Standpunt

Inclusief ondersteuningsmodel

Rapporteur & Co-rapporteur	Senna de Graaf
Datum goedkeuring bureau	18 mei 2017
Datum goedkeuring av	8 juni 2017
Contactpersoon	Liesbeth Maene (Sociaal@vvs.ac)
Probleemstelling, oplossing en korte inhoud.	Zie kader hieronder

Met de hervormingen in het buitengewoon onderwijs, bestaat ook de mogelijkheid om hervormingen in het hoger onderwijs rond GON-begeleiding te bepleiten. In deze besprekingen wil VVS aandacht vragen voor enkele uitdagingen en ook de aandacht vestigen op de financiering van het systeem.

VVS vraagt

- Een goede aansluiting naar ondersteuningsmogelijkheden tussen het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs.
- Op termijn onbeperkte ondersteuning voor elke student met een functiebeperking.
- Expertisedeling over elke soort functiebeperking, zodat geen enkele student uit de boot valt.
- Gelijkwaardige en proportionele verdeling van de middelen over de studenten van de universiteiten en de hogescholen.
- Duidelijke en goed gecommuniceerde overgangsmatregelen.
- Voldoende aandacht voor HBO5.

1. INLEIDING

Het Geïntegreerde Onderwijs (GON) is een samenwerkingsverband tussen het regulier en buitengewone onderwijs om elk kind en jongere in de mate van het mogelijke deel te laten uitmaken van het regulier onderwijs. In het geïntegreerd onderwijs volgen kinderen en jongeren met een beperking de lessen in een reguliere school of hogere onderwijsinstelling. Dat gebeurde tot en met 2017 met behulp van GON-begeleiding vanuit een school voor buitengewoon onderwijs¹. Om deze hulp-uren uit het buitengewoon onderwijs te krijgen, moest de leerling aan welbepaalde criteria voldoen, en moest er ook sprake zijn van een afstemmingsprobleem. Naast GON-ondersteuning is het in het Vlaamse onderwijs mogelijk Speciale Onderwijsmiddelen (SOL) aan te vragen, zoals schrijftolken of voor kopieën van de notities van medestudenten. Sommige groepen studenten met een functiebeperking kunnen ook bij het VAPH extra ondersteuning krijgen voor pedagogische begeleiding. In 2014 werd een 100-tal aanvragen gedaan door studenten in het hoger onderwijs².

In ons Vlaamse onderwijs wordt ingezet op inclusief onderwijs door de invoering van het M-decreet in 2015³. Dit decreet heeft onder meer als doel om leerlingen uit het buitengewone leerplichtonderwijs zo veel mogelijk in het gewone onderwijs op te leiden, met behulp van redelijke aanpassingen. In navolging hiervan werd in het academiejaar 2016-2017 gewerkt aan een hervorming van het GON-systeem. Deze hervorming is erop gericht de situatie meer aan te passen aan de nieuwe praktijk en om de ondersteuningsteams niet langer aan de scholen te verbinden maar aan regio's.

De hervorming houdt ook verandering in voor het hoger onderwijs, aangezien zij hun ondersteuning niet langer rechtstreeks bij het buitengewoon onderwijs kunnen aanvragen. Voor VVS houdt dit een belangrijke kans in om de GON-ondersteuning over het volledige hoger onderwijs anders te organiseren. In deze nota worden belangrijke aandachtspunten aangehaald voor een nieuw ondersteuningsmodel. VVS vraagt een uitbreiding, maar ook een versterking van het GON-systeem. GON is immers alleen beschikbaar in een aantal strikt omschreven situaties, en ook wanneer je in aanmerking komt, heb je slechts recht op een beperkte hoeveelheid ondersteuning. Daarnaast bestaan er vandaag nog verschillende andere uitdagingen waar VVS graag op ingaat in dit standpunt.

Ten eerste gaan we dieper in op uitdagingen zoals de aansluiting tussen secundair en hoger onderwijs, de huidige beperking van ondersteuning en expertisedeling om kennis op te bouwen over elke functiebeperking. Hierna komt de financiering van het nieuw ondersteuningsmodel aan bod waarbij we als studenten pleiten voor een gelijkwaardige verdeling tussen de studenten. Hierbij horen ook duidelijke overgangsmaatregelen,

¹ <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/gon>

² http://www.agodi.be/sites/default/files/atoms/files/AgODi_Jaarverslag_AGODI_SOL_2013-2014.pdf.

³ <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/het-abc-van-het-m-decreet-maatregelen-specifieke-onderwijsbehoeften>

zeker ook voor HBO5.

2. UITDAGINGEN WAAR DE HERVORMING BEST REKENING MEE HOUDT

2.1 AANSLUITING BIJ HOGER ONDERWIJS

VVS wil graag enkele pijnpunten van het huidige GON-systeem meenemen naar de hervormingen ervan. Ten eerste valt in dat systeem de breuklijn op tussen het secundair en hoger onderwijs. Aangezien de ondersteuning uitgestuurd werd vanuit het secundair onderwijssysteem, is het logisch dat de begeleiders dit systeem aanhielden. Hierdoor was de werking van de GON-begeleiding vaak niet afgestemd op de academische kalender en de werking van het hoger onderwijs. Ook de afstemming tussen het docententeam en de GON-begeleider verliep vaak stroef. Voor VVS is het in een nieuw ondersteuningsmodel dan ook van groot belang dat deze problemen opgelost worden. De begeleiding in het secundair onderwijs moet op een vlotte manier kunnen worden verdergezet bij de moeilijke stap naar het hoger onderwijs. Hierbij is de eigenheid van het hoger onderwijs van groot belang. Ook de Vlaamse Onderwijsraad benadrukte in haar advies de eigenheid van het hoger onderwijs bij de vraag naar een nieuw inclusief ondersteuningsmodel⁴.

2.2 BEPERKTE ONDERSTEUNING

Tot juni 2017 was het niet mogelijk GON-ondersteuning aan te vragen in een universiteit (met uitzondering van de overgedragen academische bachelors). Dit kon wel in de hogescholen en in het academiejaar 2015-2016 kregen 803 studenten GON-begeleiding. In 2016-2017 is dit cijfer gestegen⁵. Hoewel VVS blij is met de reeds bestaande mogelijkheden, kan deze ongelijkheid niet langer in stand gehouden worden. De hervorming van het systeem moet hier dan ook verandering in brengen en begeleiding op elke instelling hoger onderwijs mogelijk maken. VVS vraagt dus een uitbreiding van de ondersteuningsmogelijkheden.

Daarnaast erkent VVS de financiële beperkingen waarmee de instellingen hun werking moeten organiseren. We verwijzen hiervoor ook graag naar ons standpunt financiering⁶. In het systeem waarbij GON-begeleiding vanuit het Buitengewoon Onderwijs werd uitgestuurd, had een student in de hogescholen vaak recht op een beperkt aantal jaren begeleiding. Voor een startende student is het echter lastig in te schatten welke begeleiding nodig zal zijn en/of zal kunnen helpen⁷. Zonder ervaring in het hoger onderwijs is het ook moeilijk te weten op welke momenten van de studier carrière de

⁴ <http://www.vlor.be/sites/www.vlor.be/files/ar-ar-adv-1617-014.pdf>

⁵ <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1257892>

⁶ <http://www.vvs.ac/standpunt-financiering-26-05-2017>

⁷ https://www.google.be/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj8juDBstPTAhUHEIAKHd6_BHMqFgg_MAU&url=http%3A%2F%2Fwww.siho.be%2Ffiles%2FNota%2520hulpmiddelen%2520in%2520het%2520HO.doc&usq=AFQjCNFeCe85R-FGiHEZMKVkBfXKqJkA

begeleiding best wordt aangewend. Om te voorkomen dat een student dan bijvoorbeeld de begeleiding heeft 'opgebruikt' voor hij/zij aan uitdagingen als de stage of bachelorproef begint, vraagt VVS een uitbreiding van de mogelijkheden. De uitbreiding naar studenten in de universiteiten, zoals VVS hierboven bepleit, brengt ook met zich mee dat studenten in modeltrajecten vier of vijf jaar studeren, waarbij begeleiding cruciaal kan zijn in elk jaar. VVS vraagt daarom op termijn te groeien naar een onbeperkt en inclusief ondersteuningsaanbod.

2.3 ONDERSTEUNING VOOR SPECIFIEKE FUNCTIEBEPERKINGEN

Een volgend aandachtspunt is de opbouw van expertise voor elke soort van functiebeperking. Een les uit het vorige systeem is dat niet voor elke functiebeperking evenveel expertise of ondersteuning mogelijk bleek. Uiteraard is elke persoon anders, dit geldt zowel voor de studenten als voor de begeleiders. Hiermee bedoelen we enerzijds dat niet elke begeleider 100% expert kan zijn in elke soort van functiebeperking en anderzijds dat geen enkele student uit de boot mag vallen. Om deze reden vraagt VVS in een toekomstig systeem van eigen organisatie dat de begeleiding voldoende tijd en ruimte krijgt om good practices en expertise uit te wisselen. De Vlaamse Onderwijsraad besteedde hier ook aandacht aan in zijn advies⁸. VVS wil, net als de VLOR, graag het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs steunen om bij de organisatie van expertisedeling een belangrijke rol te spelen.

3. FINANCIERING

Net als de Vlaamse Onderwijsraad pleiten we voor een efficiënter systeem om de verdeling van begeleiding in praktijk om te zetten⁹. VVS staat hierbij achter het model waarbij de instellingen hoger onderwijs zelf de organisatie en financiering van de GON-begeleiding kunnen opnemen. We geloven dat hierdoor de eerder bestaande problemen met de onaangepastheid aan het hoger onderwijs grotendeels kunnen worden opgelost. Wanneer immers niet langer wordt uitgegaan van het secundair onderwijsmodel als basis, is er ruimte voor dat van het hoger onderwijs in al haar facetten.

3.1 GELIJKWAARDIGE EN PROPORCIONELE VERDELING VAN DE MIDDELEN

Wat de financiering van het nieuwe ondersteuningsmodel betreft, is het voor VVS van groot belang dat studenten uit zowel de hogescholen als universiteiten voldoende ondersteuning kunnen krijgen. Hierbij moeten verschillende factoren in rekening worden gebracht. Zo dienen de middelen die door de overheid beschikbaar worden gesteld, toereikend te zijn om een kwalitatieve begeleiding uit te bouwen in elke hogeschool en universiteit. De instellingen geven zelf aan dat ze een efficiëntiewinst kunnen realiseren door de begeleiding zelf te organiseren, maar VVS zal bewaken dat

⁸ <http://www.vlor.be/sites/www.vlor.be/files/ar-ar-adv-1617-014.pdf>

⁹ <http://www.vlor.be/sites/www.vlor.be/files/ar-ar-adv-1617-014.pdf>

deze winst niet overschat wordt. Het is niet de bedoeling dat studenten uit de hogescholen minder steun zullen kunnen krijgen dan voor de hervorming. VVS vraagt dat bij de verdeling van de middelen over de instellingen heen rekening wordt gehouden met zowel de proportie studenten met een functiebeperking in de instelling als het aantal studiepunten die opgenomen worden in de instelling.

3.2 OVERGANGSMAATREGELEN

Als Vlaamse Vereniging van Studenten willen we pleiten voor duidelijke communicatie over de nieuwe regelgeving en overgangsmatregelen. Deze hervorming zal immers een groot verschil maken voor vele studenten, en ze dienen hierover snel en duidelijk ingelicht te worden. Voor de hogeschoolstudenten zal een duidelijke regeling nodig zijn over de hoeveelheid ondersteuning waar ze in hun studiercarrière van zullen kunnen (blijven) gebruikmaken, in combinatie met de vele andere ondersteunende maatregelen die ook vandaag al voorzien worden. Voor studenten aan de universiteiten zal deze bron van ondersteuning een nieuwe mogelijkheid inhouden. Bij hen is het belangrijk dat deze nieuwe mogelijkheden duidelijk gecommuniceerd worden, net als de criteria waaraan je moet voldoen om in aanmerking te komen. Ook de manieren waarop ondersteund kan worden en hoe vaak en hoe lang deze ondersteuning mogelijk is, zijn belangrijke vragen. Ook hier zijn duidelijke overgangsmatregelen cruciaal. VVS ziet hierin ook een duidelijke rol weggelegd voor het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) zowel naar advisering bij de uitwerking van de overgangsmatregelen als naar de communicatie errond.

3.3 HBO5

De toekomstige inkanteling van de CVO's bij de hogescholen zorgt ervoor dat we niet meer afzonderlijk spreken over cursisten en studenten, zij zullen vanaf academiejaar 2019-2020 immers allemaal student zijn. Toch wil VVS graag aandacht vragen om ook elk van deze nieuwe studenten (ook financieel) de kans te geven op ondersteuning en begeleiding. Ook in deze context zal duidelijke communicatie noodzakelijk zijn over de combinatie met reeds bestaande ondersteuningsmaatregelen.

CONCLUSIE

Wij, als Vlaamse Vereniging van Studenten, vinden dat er een betere aansluiting of meer vloeiende samenwerking moet zijn voor begeleiding van studenten (met een functiebeperking) die van secundair naar hoger onderwijs doorstromen. Ook is het voor de VVS belangrijk dat de begeleiding van studenten uitgebreid wordt, zowel naar expertisedeling over elke functiebeperking als naar middelen. Op deze manier moet op termijn vermeden worden dat studenten uit de boot vallen of moeten selecteren welke academiejaren zij het meest baat zouden hebben aan begeleiding.

VVS stelt dat de verdeling in financiële middelen gelijk getrokken dient te worden. Dit

---

met oog op een gelijkwaardig begeleidingsbeleid tussen de hogescholen en universiteiten. VVS vraagt bij de uitbreiding van begeleiding naar de universiteiten ook gepaste en duidelijke overgangsmaatregelen. Het moet voor elke student duidelijk zijn voor wie begeleiding mogelijk is en wat de modaliteiten hierbij zijn. Ook de inkanteling van HBO5 in de hogescholen moet op een kwalitatieve manier ingerekend en voorbereid worden, ook op het gebied van begeleiding van studenten met een beperking.

VVS wil de volgende jaren samen met de instellingen hoger onderwijs streven naar en werken aan een gelijkwaardig ondersteuningsmodel voor elke student, in elke universiteit en hogeschool.